

DR. NÉMETH JÓZSEF LAJOS

Recenzió Horváth L. Attila „A terrorizmus csapdájában”¹ című könyvéről

Review of the book titled “In the trap of terrorism” written by Attila L. Horváth

Absztrakt

Az alábbiakban Horváth L. Attila „A terrorizmus csapdájában” című könyvét értékeljük, amelynek módszerül a biztonságpolitika komplex felfogását és a kritikai szemléletet választottuk.

Abstract

In the following we will analyze the book titled “In the Trap of Terrorism” written by Attila L. Horváth. We are following the methods of complex approach to security policy and criticism.

E sorok írója vélhetően sokkal könnyebb helyzetben van, mint a fenti mű szerzője, aki rendkívül nehéz témaválasztásával nem csak egy rendkívül bonyolult és összetett jelenség – a terrorizmus – összetevőit és jellemzőit kívánja bemutatni, hanem arra is kísérletet tesz, hogy annak eljárásait górcső alá vegye.

Érdeemes mindjárt az elején a könyv címét szemügyre vennünk, amely sokat sejtető és elgondolkodtató, hiszen nem csak egy még folyamatban lévő helyzetre utal, hanem arra a tényre is, hogy a terrorizmus kihívás, veszély és fenyegetés is egyben, amely csapdaként nem csak óvatosságra int, hanem magában hordozza az elbukás lehetőségét is.

Még érdekesebb azonban úgy megközelíteni a művet, amely szerint a terrorizmust rendszer szinten – ha úgy tetszik holisztikus módon – értelmezzük. Ezt teszi ugyanis Horváth L. Attila, hiszen művében kijelöli azokat az alapvető eligazodási pontokat, amelyek nélkül a terrorizmus megértése, de legalábbis ennek kísérlete, eleve kudarcra lenne ítélve. Különösen markánsnak mondható e tekintetben az első fejezet, amelyben a szerző pont-ról-pontra haladva bontja ki a terrorizmus jellemzőit oly módon, hogy közben nem veszik el a jelentéstani és gondolkodástörténeti magyarázatok útvesztőiben. A fejezet áttanulmányozása során az olvasónak már-már olyan érzése támad – és ez szinte végighúzódik a

---

¹ HORVÁTH L. Attila: A terrorizmus csapdájában, 2014, Budapest, Zrínyi Kiadó, ISBN: 9789633276006

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2014. VII. évfolyam 4. szám

könyv egészén –, hogy a terrorizmus, különösen annak 2001. szeptember 01-jét követő fejlődéstörténete, valóban azokat a jegyeket mutatja, amit annak legfőbb teoretikusai és sajnos gyakorlói (lásd különösen Oszama bin Laden) célként meghatároztak: „legyen inkább egy működő rendszer, semmint egy műveleti szervezet.” A szerző részletesen mutatja be azt, hogy a terrorizmus működtetése és szervezeti jellegű működése, mint időben és térben eltérő módon megjelenő és megnyilvánuló többé-kevésbé hatékony rendszer, napjaink bonyolult és összetett világában elképzelhetetlen képzett és fanatikus végrehajtó állomány, meghatározott és végletekig finomított módszerek, valamint anyagi finanszírozás nélkül. Azonban mit sem érnek mindezek, ha nincsenek olyan célpontok, amelyek közvetett vagy közvetlen módon a terrorcselekmények „szolgáltatába” állíthatók. Mivel ezek száma elméletileg végtelennek mondható, de gyakorlatilag szűkíthető, ezért helyesen döntött a szerző, amikor a dedukció módszerével vezet el minket a lehetséges célpontok „tárházáig”, amelyben kiemelt szerepet tulajdonít Mumbai 2008 évi ostromának, mint „tankönyvi tételnek.” Ennél a példánál elidőzve kaphatjuk az egyik legmarkánsabb üzenetet, amely szerint a terrorista cselekmények tervezése és – sajnos – eredményes végrehajtása legalább annyira múlik annak alakítóján, mint azokon, akiket ez teljesen felkészületlenül ér, vagy azokon – és ez sokkal rosszabbnak tűnik –, akik hiányos ismereteik vagy rugalmatlan eljárás módjaik révén lesznek „tervezett” áldozatok.

Horváth L. Attila könyvének második fele, amely egyúttal annak harmadik fejezete, a közlekedési rendszerek terrorfenyegetettségét tárja fel szisztematikusan és olykor zavarba ejtően részletesen és szenttelenül. Ez utóbbit pedig nem is teheti másként, nem csak azért, mert a tudományos megközelítés egyik alapvető elvárása ez, hanem azért is, mert az események, tények és adatok magukért beszélnek: napjaink terrortámadásaiban a közlekedési eszközök, annak infrastruktúrája, elemei képezik szinte azt a „természetesen adódó” célt, rendszert, hálózatot, amelyben a terrorcselekmények által megkívánt sokkhatás a legkönnyebben és leghatékonyabban elérhető. A közlekedés pedig – különösen annak modern és tömeges formái révén – szükségszerűsége, kritikus rendszer mivolta alapján számos módon osztályozható eleve akkor is, ha mindezt békeidőben, annak természetes működése alapján tesszük. A szerző az osztályozás zászlóshajójaként azonban a terrorizmus működési mechanizmusait veti be, amelynek során a nagyváros, de a vidék csakúgy „terítékre” kerül, mint közúti, vasúti, metró, tengeri vagy akár a légiközlekedési alrendszerek.

Lényeges és fontos jellemzője „A terrorizmus csapdájának”, hogy az értelmezési keretek egyikét a szerző számos adattal és egzakt információkkal – azaz a tények sokaságával – tölti fel, amely megnyilvánul mind a táblázatok, mind pedig a statisztikák sokaságában. Szerencsére ezek könnyen érthetők és értelmezhetők, de maga Horváth L. Attila is gondoskodik arról, hogy ne vesszünk el ezek útvesztőiben, hiszen konkrét események és példák sorakoznak előttünk. A felhasznált irodalom hazai és nemzetközi értelemben is terebélyes, de nem terjedős, a szerző helyesen találja meg az egyensúlyt a magyarázatok szükségessége és az adatok forrásainak pontos feltüntetése között.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2014. VII. évfolyam 4. szám

Egy recenzió nem lehet teljes azonban némi kritikai megjegyzés nélkül: így e sorok szerzője a mű áttanulmányozása kapcsán esetenként úgy érezte, hogy a szerző „mély-ásás” gyanánt elindul egy-egy gondolati síkon, amelyek megfogalmazása – stílusa – olykor jobban hasonlít azok közvetlen tükröződésére, amely vélhetően a szerző széleskörű tudásának, de inkább az önmagával és önmagában vitatkozó „én” tudatalatti kivetülésével magyarázható. A mű másik szembeűnő és kritizálható, kritizálandó eleme a fentiek ellentétében ismerhető fel. Nevezetesen a mű néha úgy viselkedik az olvasó kezében mintha „felhasználói útmutató”, egyféle „know-how” lenne, hiszen Horváth L. Attila oly akkurátusan és pontosan tárgyal egyes terrorcselekményeket és eljárásokat, hogy azok megvalósítása, lekövetése vagy mintaként való használata szinte kézenfekvőnek tűnhet.

Ez utóbbi azonban épp arra mutat rá és pont azt erősíti meg, amit a szerző maga is kifejti könyvének lezáró részében: a legnagyobb problémát az a látszólagos tehetetlenség jelenti, amelynek leküzdéséhez teremtő összefogásra van szükség. Épp ez az, ami a leghatékonyabb, ugyanakkor leglassabban ható eszköz lehet a terrorizmussal szemben.

„A terrorizmus csapdája” olyan alkotás, amely címében és tartalmában mindazt magában hordozza, amit elméleti és gyakorlati síkon elvárhatunk tőle, hiszen a csapdaállítás nem csak meghatározott elemek mechanikus összeillesztését jelenti. Sőt! Mindez magában rejti a célkitűzést, a tervezést, a környezet ismeretét, az eszközöket, az anyagi forrásokat és mindazt, amellyel a terrorizmus, mint rendszer és jelenség egyaránt leírható.

Épp ezért ajánlom Horváth L. Attila könyvét mindazok figyelmébe, akik a témával akár érdeklődés, akár szakértői szinten szeretnének foglalkozni, hiszen minden egyes fontos elem csakúgy megtalálható benne, mint az összefüggések ismerete.

„A terrorizmus csapdája” egy olyan „szellemi verem”, amelybe könnyű beleesni, de a szerző tudása, írói készségei és képességei hamar segítenek az adott helyzet felismerésében és a vonatkozó információk dekódolásában. Ez utóbbi pedig elengedhetetlen ahhoz, hogy ez a könyv mindig elérhető közelségben legyen, hiszen a csapdák sikeres leküzdéséhez csak számos generáció tapasztalata és tudásuk ötvözése vezethet el. Horváth L. Attila könyve ezt az utat rövidíti le érdekfeszítő, olvasmányos, de leginkább tanulságos módon.

Kulcsszavak: terrorizmus, recenzió, biztonságpolitika

Keywords: terrorism, review, security policy